

СТАНОВИЩЕ ОТНОСНО ПРОЕКТ ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Предложеният законопроект е в ущърб на обществения интерес и задоволява единствено определени краткосрочни и корпоративни интереси. Вместо в полза на защитените територии и българската природа, така променен Законът за защитените територии ще обслужва амбиции, свързани със застрояване и използване на природните ресурси. Голяма част от предложените текстове създават условия за корупция на различни административни нива в МОСВ и общинските администрации. Проектно-законът намалява възможността на обществото да бъде информирано за състоянието на българските защитени територии и минимализира възможността за пряко участие в процеса на тяхното управление. Най-фрапиращите текстове от проекто-закона са коментирани по-долу.

По параграф 3

Предложеният текст на алинея 2 на чл. 10 подменя философията на действащият закон за опазване и съхраняване на защитените територии чрез вмъкването на следната алинея в чл.10:

“(2) Имот – публична държавна, съответно публична общинска, собственост съгласно ал. 1 може да се обяви за имот - частна държавна, съответно частна общинска, собственост в случаите на влезли в сила план за управление по този закон и подробен устройствен план по Закона за устройство на територията (ЗУТ), предвиждащи застрояване на земите и горите по ал. 1. Обявяването се осъществява по реда на Закона за държавната собственост или на Закона за общинската собственост.”

Ако се приеме това предложение в защитените територии ще попадат освен предвидените от закона до момента “гори, земи и водни площи” (чл.6) и урбанизирани територии по смисъла на ЗУТ. Така няма да има никаква разлика между “Урбанизираните територии” и “защитени територии” което ще обезмисли разделянето на имотите по основно предназначение и всички процедури в ЗУТ, ЗГ и т.н. за промяна на предназначението.

Явно е, че това предложение се прави с цел приватизация на земите и горите и сградите и съоръженията в тях, попадащи в защитени територии. Ако това предложение се приеме и действа успоредно с предложението на параграф 17 (за нова алинея 9 на чл. 42), системата от защитените територии ще бъде подложена на следните опасности:

- придобиване по давност на земите и горите, които към настоящия момент са застроени. Единствено ограниченията на законите за държавната и общинската собственост по отношение на публичната собственост спасяват към момента над 10 000 ха подобни земи и гори в защитените територии;
- бързо и на тъмно приватизиране на държавните и общинските земи и гори в ЗГ , чрез включването им в търговски дружества
- влошено управление на защитените територии вследствие разкъсване на собствеността. Ако в цялата останала територия на страната (земеделски земи и

- гори) държавата води политика за комасиране на собствеността, то в защитените територии настоящото предложение ще доведе до обратното – до нейното разпокъсване, което силно ще влоши възможностите за реално управление;
- бързо застрояване на най-апетитните имоти в страната. Като най-застрашени са защитените територии по Черноморието – Природен парк Златни пясъци, Защитена местност Камчийски пясъци, Природен парк Странджа, защитените дюнни комплекси; Природен парк Витоша, защитените местности в Родопите и т.н.;
 - покриване на голям брой нарушения в момента, особено ще се отнася до съществуващи нарушения в общините Варна, Царево, Несебър, Долен чифлик, Созопол, Малко Търново и София, свързани с незаконна приватизация на земи и гори общинска собственост в защитените територии;
 - прикриване на съпричастие или неизпълнение на законовите правомощия от страна на поделенията на МОСВ по отношение горепосочени нарушения;
 - увеличаване възможността за корупция на ниво общински съвети и МОСВ, МЗГ и техните поделения и структури.

Искаме да отбележим, че досегашните разпоредби на ЗЗТ отговарят на традициите в българското право през последните 100 години. Не случайно, обявяването на първите български защитени територии през 30-те години на миналия век се извършва единствено върху държавни земи, върху които са отчуждени всички съществуващи вещни права за собственост на общини, физически и юридически лица – парковете Витоша и Златни пясъци, отчуждени с над 2 милиона златни български лева. Считаме, че настоящото предложение е измяна спрямо служителите по горите, които с цел опазване на защитените територии от посегателства, загубиха работа, здраве, а някои и живота си. Интересно е как прилагашите закона ще оценят кръвта на дългогодишния горски стражар Коста Димитров, убит през 1920 г. при защитата на държавната гора Хачука – настоящия Природен парк Златни пясъци.

Настоящото предложение подменя и философията на действащия ЗЗТ относно документите, които управляват една защитена територия. До момента съгласно ЗЗТ и ЗУТ, защитените територии се управляват на базата на плановете за тяхното управление. Настоящото предложение предвижда режимът на застрояване да се определя от устройствени плановете по ЗУТ. Тук трябва да се подчертае че разпоредбите на самия ЗУТ предвиждат това да става с плановете за управление на защитените територии, а не чрез други устройствени плановете.

Като цяло считаме, че настоящото предложение е насочено към разрешаване на конюнктурни въпроси, създава възможности за корупция в МОСВ и общините, прикриване на досегашни нарушения и бързо застрояване и приватизация на имоти в защитените територии у нас, поради което то е **категорично неприемливо**.

По параграф 6

Във връзка с предложената промяна в алинея 2 на чл. 13 за отпадане на устройствените и технически плановете и проекти като документи, с които да се съгласуват строителство на

нови обекти, разширение и преустройства, е необходимо да се имат предвид следните факти:

- природните паркове, които все още нямат влязъл в сила план за управление и се управляват съгласно паркоустройствени и технически проекти, са 5 на брой
- практиката показва, че приемането на ПУ на природни паркове досега е бил изключително бавен процес, в някои случаи отнемащ години
- в много от заповедите за обявяване няма ограничения върху строителството.

Следователно, съгласно предложената промяна, строителството в гореспоменатите паркове, които са почти половината от територията на всички защитени територии в страната, няма да бъде подложено на ограничения. Поради това считаме предложената промяна за неприемлива.

Предложеният текст предвижда промяна в алинея 2 на чл. 13, с която се дава възможност на РИОСВ да съгласуват строителство на нови обекти и разширение, преустройство или промяна на предназначение на съществуващи обекти в ЗТ. Искаме да напомним само, че понастоящем административният капацитет на регионалните поделения на МОСВ е сравнително нисък (тук коментираме, както капацитета на персонала, така и наличните средства за изпълнение на контрола (коли, апаратура, средства за гориво и т.н.) Не е случайно, че РИОСВ нямат средства да окажат превантивен контрол върху всички защитени територии в техния обхват, дори веднъж годишно. Можем да посочим и ниският експертен потенциал на някои РИОСВ, които и към настоящия момент издават подобни разрешения, без да имат това право, както и големите застроени територии в ПП Странджа и защитените територии по южното Черноморие през последните години в нарушение на всички закони.

Параграф 8

Предложената т. 6, на ал. 1 на чл. 17 въвежда разрешение за “реконструкция, ремонт и преустройство на съществуващи сгради, постройки и съоръжения, както и проучвателни и консервационно-реставрационни работи по паметници на културата” в резерватите, където сега действащия ЗЗТ допуска само посещения с научна цел и преминаване през маркирани пътеки, санитарни мероприятия. Практиката показва, че в случаи, в които се разрешава някаква реконструкция или преустройство на сграда в ЗТ, крайният резултат е мащабно строителство, значително надхвърлящо рамките на “реконструкция и преустройство”. Възниква и въпросът каква е целта на тези дейности спрямо “сгради, постройки и съоръжения”, когато тяхната експлоатация не е разрешена. В случаите, в които има действителна нужда от ремонт на даден тип сгради и съоръжения, те трябва да се укажат изрично.

Като се добави и значителният натиск върху природата, който ще се оказва на етап “реконструкция”, считаме предложеният текст за неприемлив.

По параграф 17

С предложената нова алинея 9 на чл. 42, МОСВ предлага намаляването на площта на защитените територии да се извършва само със заповед на министъра на околната среда и

водите в случаите на образуване или разширяване на населени места и селищни образувания съгласно одобрени и влезли в сила устройствени планове.

Ако се приеме това предложение може да се реализират следните предложения:

- намаляване площи на резервати или национални паркове, приети от Народното събрание (включени в приложенията на ЗЗТ) само със заповед на министъра на околната среда на основание преценка на директор на РИОСВ и без провеждане на обществено обсъждане.
- Намаляване площи на природни паркове само със заповед на министъра на околната среда на основание преценка на директор на РИОСВ и без провеждане на обществено обсъждане.

Поради горните противоречия, считаме този параграф за категорично неприемлив.

По параграф 43, точка 2

С предложени нов параграф 7А се създава възможност сега съществуващите застроени имоти, собственост на държавата и общините, в защитените територии да придобият характер на частна държавна или частна общинска собственост. Приемането на това предложение ще доведе до:

- разпокъсване на собствеността и затруднено управление на защитените територии;
- разширяване и надстрояване на съществуващите сгради, промяна на тяхното предназначение и увеличаване на капацитета им.
- Неправомерно облагодетелстване на настоящите им собственици, доколкото повечето от тези сгради са закупени при намалена стойност поради съществуващите ограничения на защитените територии;
- Узаконяване на незаконно строителство в защитените територии. В момента съществуват имоти, които са надстроени без предоставяне на необходимото право на строеж от страна на собственика на земята (държавата или общините), които са запечатани от ДНСК. Промяната на собствеността на земята ще премахне този факт, което де факто ще узакони незаконният строеж – подобни сгради има във всички паркове и големи защитени територии, като например хотел в м. Златните мостове (собственост на известна борческа групировка) и х-л Бор на Витоша, голям брой хотели и заведения в ПП Златни пясъци и т.н.

В мотивите към ЗИД ЗЗТ се посочва, че законопроектът цели: “адекватна нормативна регламентация на заварените положения и на неуредени по същество въпроси, засягащи особености на собствеността и режима на дейностите в различни категории защитени територии”. Такава формулировка е неприемлива, тъй като в редица случаи “заварените положения” съществуват поради нарушения на сега действащите процедури и отразяват един сериозен проблеми, а именно неспазването на разпоредбите на досега действащия закон. Застрояването на ЗТ, което е тенденция от няколко години насам, се осъществява или при директни нарушения на ЗЗТ или чрез намиране на пролуки в него. Предложеният текст прави това застрояване напълно законно.